

СТАНОВИЩЕ

от доц. Христо Хинков, ДМ
на дисертацията на д-р Румяна Вечкова Динолова-Ходжаджикова
на тема:

**Неблагоприятни преживявания в детството
и рисково за здравето поведение сред студенти от помагащите
професии и медицина**

за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' по
научната специалност „Социална медицина и здравен мениджмънт“

Актуалност на разработката

Темата за насилието и неблагоприятните преживявания в най-ранимата фаза от човешкото развитие – ранната детска възраст (0-6 г.) е залегнала в основата на разбирането и терапията на невротичните разстройства и рисково поведение в зряла възраст. Литературата по въпроса е огромна – наблюденията дават основа за научни разработки и също така за разработване на методики за терапия на рисковото поведение. Авторката д-р Ходжаджикова е подходила към темата конкретно, с намерение за установяване на твърди взаимовръзки и закономерности които сами по себе си представляват научен принос.

Трудът се основава на две базисни хипотези:

1. Неблагоприятните преживявания в детството се свързват с рисково за здравето поведение в по-късна възраст.
2. Преживяването на четири и повече НПД носи по-висок риск от изолираното единично преживяно неблагоприятно.

За да провери горните хипотези авторката си е поставила следните задачи
Изследване разпространението на най-честите форми на преживяно в детството насилие.

Установяване на зависимост между преживените в детството неблагоприятни събития и рисково за здравето поведение в зряла възраст. Авторката се е ограничила в четирите основни рискови фактори за здравето а именно: тютюнопушене, навици на хранене, алкохол и рисково сексуално поведение.

Изследването е оригинално с използване на разработен и апробиран въпросник „Неблагоприятни преживявания в детството (АСЕ-IQ)“ с който са изследвани 600 студенти по медицина, здравни грижи, социални дейности, медицински сестри, акушерки, кинезитерапия и логопедия от 6 университета в страната.

Получените резултати потвърждават и двете хипотези на авторката и дават допълнителен научен материал за последващи проучвания.

Общо описание на дисертацията

Дисертационният труд е в обем от 159 страници (122 стр. основен текст) и включва въведение, увод, три глави (литературен обзор, методология на проучването, анализ и дискусия), изводи и препоръки, библиография и приложения. Резултатите са онагледени с 11 фигури и 17 таблици. Библиографията включва 143 литературни източника, от които 29 на кирилица и 114 на латиница. В приложение са представени Международен въпросник „Неблагоприятни преживявания в детството“ (АСЕ-IQ), Анкетна карта за факторите на риска за здравето и таблици с резултати от статистическата обработка.

Анализ на съдържанието

Дисертационният труд е съставен от три основни глави в които е изложена научната дейност по темата, изводи, заключения и препоръки.

В първата глава е направен обстоен обзор на литературата, подчертана е актуалността на проблема и са разгледани проучвания свързани с темата и използвания инструментариум.

Втората глава разглежда изследването в детайли като се съсредоточава върху използваните методи, инструменти, извадка и провеждане на самото теренно изследване.

Третата глава описва резултатите от направеното изследване – като материалът е разделен на две части – описание на видовете насилие и разпространението им и разглеждане на рисковите фактори и връзката между двете.

Основният извод на авторката е потвърждаване на двете хипотези – поставени в началото на труда – доказване на връзката между неблагоприятното преживяване в детството и по-нататъшно рисково поведение както и факта, че преживяните неблагоприятни преживявания имат ефект на кумулиране, който повишава риска за нездравословно поведение в зряла възраст от изолирано единично неблагоприятно преживяване.

Заключение

Дисертационният труд е изпълнен на високо научно равнище.

Формулираните цел и задачи на дисертационния труд са изпълнени, а научните хипотези са доказани.

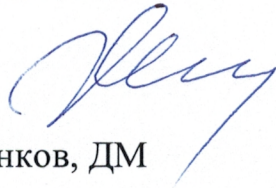
Авторът притежава добра осведоменост по разглежданите проблеми.

Дисертацията е написана на хубав и точен български език.

Представеният автореферат отговаря на съдържанието на дисертацията.

Имайки предвид всички достоинства на дисертацията, изложени в настоящата рецензия, както и нейното съответствие с нормативните изисквания, предлагам на почитаемите членове на научното жури да присъдят на д-р Румяна Динолова-Ходжаджикова образователната и научна степен ДОКТОР.

12.04.2018 г.

Доц. Христо Хинков, ДМ